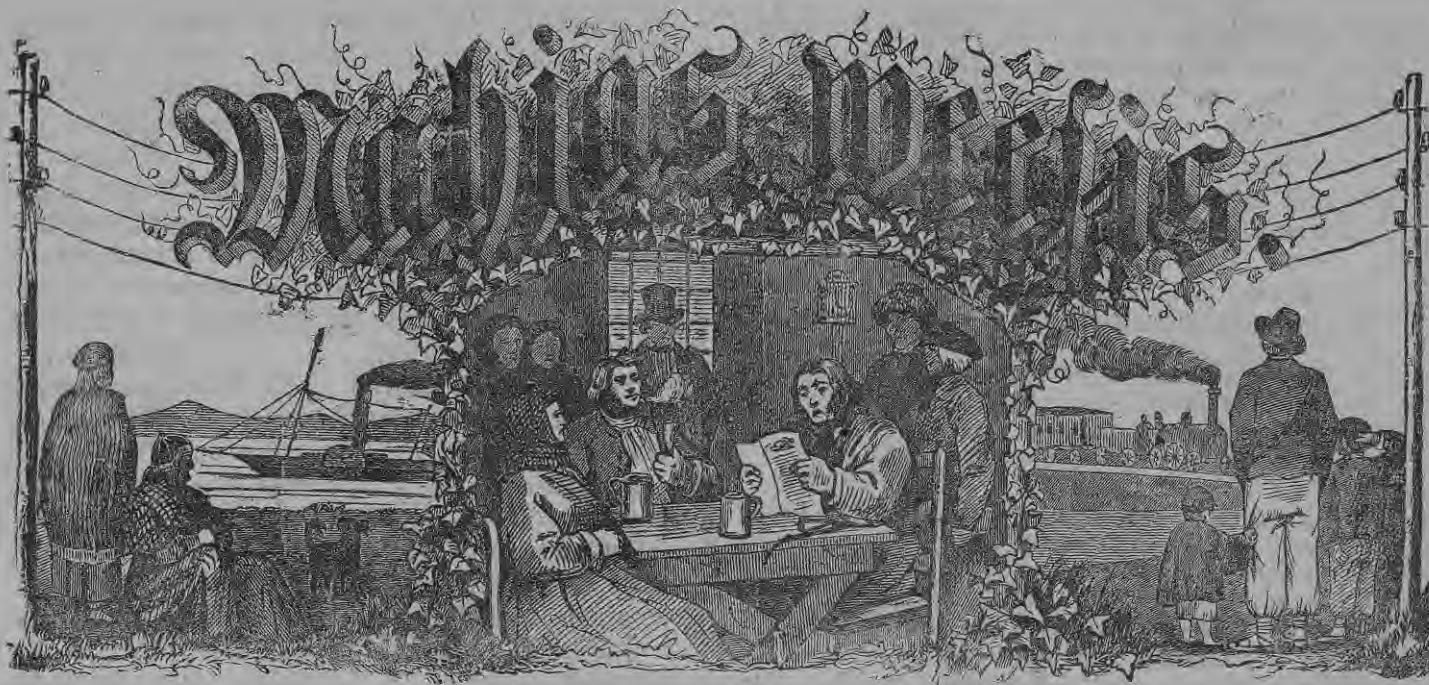

Ar pascha wissuschehliga augsta Keisera wehleschanu.

Nº 33.

Sestdeena, 18. (30.) August

Malsa par gaddu: Mahjas wees 1 rubl., pastes nauda 60 kip.

1873.

A h d i t a j s.

Gekschsemmes ſumas. No Nihgas: Schandamijas wirſteets Andrejanov aicrelijs, — iſſtaidroſchanu. No Smiltenes: pahr konzerti. No Aluknes: pahr mahzitaja aicreeſchanu. No Landobnes: pahr apdabhinachanu. No Sehlablaties: pahr ſirgu filktchanu. No Aizputes: pahr ſchibdu blehbiu. No Pehterburgas: wezza praveeſchu grahmata useeta, — karra ewainotu argahofchanu.

Atriemmes ſumas. No Berlines: Pohlu un faktoſ ſtrihdes. No Genfes: Braunschweigas herzogs novehleſchanu, — faktoſ ſtrihdes. No Paribes: ſwehtas ſtaigaſchanas, — ſtrihdes deht valdibas goħba. No Londones: wezza Jr. keisera familija. No Rohmas: pahr ſwehtafchanu. No Spanijas: dumpieneku ſumas. No Amerikas: pahr Indianeeschi warraſ-darbeem.

Saunakhs ſumas.

Kahds wahros no kaimineem. Tautas dſeefmas. Par darbineku dſiħwolleem. Kas pelnijis medalu. Warbuhi tas wiſſu leelatats wiħna loħks paſau. Fauna grahmata.

Peelikumā. Fa weħijs ſteej fa meejis atdurraħs. Starviba starv guden un muſti. Gruhums. Graudi un ſeidi.

Gekschsemmes ſumas.

No Nihgas. Widsemmes gubernijas schandamerijas wirſwaldineeks general-majohrs Andrejanow irr no augstakas waldischanas dabbujis to walku, weſfeloschanas deht 4 mehneſchus reiſoħt pa Wahzemmi, Italiju un Franziju.

Wehl no Nihgas. (Nedakzija lubgħa, Mahjas weesi uznemt iſħabdu iſſtaidroſchanu;) Dſeedaſchanas-fwehtkōs tiſla phee goħda-maltes kahdha runnā. Latweeſchu tautas-dſeefmas falihdinat as-behrnu dſeefmahm un behrnu spehlehm, un iſſazzjib, fa-tauta, kaf ta-faħġ prahloħt, taħs peemirloħt. Taħ-dam iſſazzijum am pretojotees man nahzahs arri seminara direktora Zimses funga peeminneħt. Kaf nu zitti klausitaji mannus wahrdus ta-faprattuħi, fa es gribbejjs to-eprerfesch Zimses lungam iſſażi, "augstu laimi" atſault un wiċċa nopolnu phee "Dſeefmu roħtas" oħras dakkas apgaħdaſchanas

nieregt, kaf man scheħl, fa taħba vabru ſħanha noti kifse. Tadeħħi luħħsu f'cho iſſtaidrojumu ta-evehehoħt: Es sawā runnā norahdiż ir-ri, fa muħħu tautas-dſeefmas daud's zittu eemeflu deħt un ne wiſ sawas behrinbas labbad, no lauħu muttis artween jo wairak paſudduſħas. Birk lohti leelā no-wahrtā muħħu tautas-dſeefmas eekrittusħas, par to leezinajoh ta-dasħadi d'siħwes eeweħrojami. Es peminneju kahda Nihgas funga spreediumu par muħħu dſeefmahm; atgħidinaju, fa paſħu laudis eemahzi-juschees wiċċas par "bleħnun- un welna-dſeefmahm" nosaukt un atſauzoħs us kahdeem no Zimses funga Lurraides konferenze iſſazziteem wahreem, kas man-nim schikkahs israhdoħt, fa arri wiñi kemm ne fur nebiji mahzijes ar muħħu tautas-dſeefmahm d'siħħak ċeppi; bet arri teizu to, fa wiñi kemm ne mahr neħmees "Dſeefmu roħtas" oħra dasku ap-għadhaħt un phee tautas-dſeefmu aktidħwinaschanas strahdajis fa "musikas mahħslas prattejs un fa-was tautas deħls." — Toħs klausitajus, kas mannōs koreiſ iſſazzitōs teikumōs zittadas doħmas atradduħi, luħħsu, lai mannus wahrdus weenige peħġi scha iſſtaidrojuma tulko. Kronwalda Attis.

No Smiltenes. Iau nedvelas eefħlumā dabbju d'sirdeħt, fa ſweħdeen tannu ħi Augustā f'għid. Smiltenē konzerte tapſchok turreta. Kaf ni muħħu apgħabbala konzertes til retta leeta, kaf arr tuħlin apneħmohs, ja wiċċi isdohħaħs, us turreeni noſķu. Ta-veenahza ſweħdeen, un riſtiġi, brauzu. Wehl żellā dabbju d'sirdeħt, fa turreenes mahzitajam palihha mahzitajis Gaethgens k. f'cho-deen tiſſchok eewests. Gan nu steidsoħs, gribbedams

arri to brihdi peedstihwoht, kur Smilenes draudse sawu jauno wihsna-kalna strahdneku apfweizina, bet bija jaw par wehlu, jo pulsstens bij puhs weens. Konzerte, tifka teikts, eesahlfchotees pulssten trijds. Ta tad man atlifka laika deesgan, fewim biffeti un programu apgahdaht. Programs fastahveja is 13 nummureem, un prohti:

I

- 1) Us ehrgelehm: Präludium — no Bach.
- 2) Deew's Kungs irr muhsu st. p. — weenbalsigi.
- 3) Basuhnes.
- 4) Ta debbess isteiz — no Beethoven, wihsu kohris.
- 5) Atgreeses, Kungs — no Engel, jauks kohris.
- 6) Basuhnes.
- 7) Us ehrgelehm: Floetenkonzert no Rind.

II

- 8) Us ehrgelehm: Adagio no Hayde.
- 9) Lew', tem' mans Deew's, es ff. f. — jauks kohris.
- 10) Basuhnes.
- 12) Deew's irr ta mihib' — no Engel, jauks kohris.
- 13) Us ehrgelehm: Orgelfantastie no Mendelsohn.

Par dseedafchanu runnajohi jaſafka, ka netifka wiſ ar wiſſeem patihlamu weikmi iſwesta. No balsu zillaschanas mahſlas maſ ween tifka eewehe-rohts. Tomehr newarr leegt, ka daschi no ſcheem nummureem, ka 5. un 9. gluschi brangi tifka no-dseedati. Arri tas klauſitajeem maſ patifka, ka konzerte pebz programma usrahdičanas weſſelu ſtundu wehlaku eefahkabs. Konzertes eenahiums effoh no-nodohmahts kahdas pagasta ſkohlas ehrgelehm par labbu iſleetaht. Teizams nodohms! — Basnizai pretti tohp jauns nams zelts. Ta namma ſtaltums, un tee farlanee ſeegeku muhri, manni padarrija ſinkahrigu. Us mannu waizafchanu dabbižu atbildi, ka ta buhſchoht Smilenes draudses meitu-ſkohla, preeffsch kuras Bahnusch muſchias ihpaſchneeks 5000 rubl. ſudr. effoh ſchlinkojis, par ko,zik at-gahdajohs, "Mahjas weefis" agraki ſinnoja; un Smilenes ihpaſchneze v. Bandau leelmahte to waijadſigu materialu dahwinajufe. Preeks to dſir-deht! Kaut jel latrai draudsei ſchi laime uſſmatitu, to nepeezeſchamu truhkumu pildiht!

Kahds ſweſchneeks.

No Aluknes draudſes. Sta Auguſt deena Aluknes draudſei bij gauschi behdiga deena, jo tad winnas lohhi mihtohits mahzitajis Keuſſler f. ſcheneſes basniza ſazzija pehdigo ſpreddiki un no draudſes atwaddijahs. Pee atwaddiſchanahs runnas draudſe raudaja gauschias noschehloſchanas affaras, ka tahds mihtsch, ar ſipru garra ſpehku no Deewa apdahwinahits mahzitajis nu aiseet. Bet draudſe patte pee ta wainiga, ka tam ja-aiseet tadeht, ka negribbeja ſeltian no Aluknes atvadliht. Pa ſchahm draudſehm lohpā irr 20 tuhſtoſchias dweheſeles, pee ka Aluknes mahzitajam jaſtrahda. Un luſk, ſchis bauſums ſpeeda ka nepaneffama naſta mihto mahzitaju, ka tam bij ja-aiseet, jo wiſch negribbeja wiſ — ta pawirſchus ween strahdaht, bet gruntigi ſawu ammatu lohpt, un kad to nu neſpehja, tad

bij ja-aiseet. Lai gan wehl ne pilnus 4 gaddus Keuſſler mahzitajis te strahdaja, tomehr tahdu tik leelu mihtestu pee draudſes bij mantojis, kaſ ſchirkſchanahs darrija dauds leelas ſahpes draudſei un mahzitajam.

G. K-z-n.

No Landohnes. Ruzchmannu kungs, Landohnes muſchias ihpaſchneeks, ſawam pagastam dahwinajis 1000 rublu pagasta ſkohlas namma usbuhschanas un pee zittu ſkohlas waijadſibu apgahdchanas un ihpaſchi pee ſkohlotaja lohneschanas apnehmees peepoliſhdeht. (Balt. w.)

No Zehkabſtattes rakſta Latweeschu awiſes tā: Schē turwumā dihwodams arendatorr Zebſchlowſky f. 15tā Juli gribbejis ſawus ſirgus dawgawā peldinah. Pee daugawas nonahzis, atſtabja ſirgus un diwus kalpus pee teem un pats nogahja kahdu laiwižu melleht, ar ko ſirgeom lihds eet dawgawā. Bet kalpi negaibija, lamehr kungs pahrnahk; tee nemm un ſeſeen peezu ſirgu pawaddas un denni wiſſus reiſa daugawā. Diwi reiſes ſirgi gan iſ-peldejuſchi labbi mallā, bet trefcho reiſ ſee ſahluſchi uhdent grohſitees un kafriſ ſawu puſſi peldeht. Kalpi redſedami, ka nu wairs labbi nebuhs, weens mettees uhdenti pee ſirgeom peldeht, teem pawaddas atraiſiht. Kalpam laimejees tik to ſlikta ſirgu iſ-glahbt, tſchetri labbakee noſlihkuſchi. Skahde teek rehkinata lihds 500 rubl.

No Aisputtes Latw. awiſehm teek rakſtihts, ka tur ſchihdi strahdajoht ſawadu wiltus ammatu. Schihds, ſinnadams ſemneku, kam nauda, pee-eijoht pee ta un ſakkoh, ka ſchim effoh paſchu taſita pa-pihra naudu, ko labprah ſiinam arri pahrdohtu ar ſimts prozentehm, prohti, par weenu riſtigu rubli wiſch tam dohſchoht diwus un par ſimteem diwi ſimtus. Ta pakka ſtaſita nauda effoh us matta lihdsiga riſtigai, ka wiſſur to nemmoht pretti. Par prohwi wiſch ſemneekam eedohd weenu rubli un ſakka, lai prohwejoh to iſmainiht. Tas prohwes rublis irr riſtiga nauda un ſinnams, to wiſſur nemm pretti. Us tahdu wihi ſemneeks eelahrđinahs, peenefs ſchihdam wiſſu ſawu krajhumu. Schihds to ſonehmis, ſakka: "Pagaid' ween ſchē, es tem tuhlin atneffischu oht ſik dauds, jo tahdu naudu dauds nedrihſtu ſlaht turreht." Schihds aiseet un ſemneeks lai winnu gaida, zik ilgi patik. Un kad arri ſchihdu zittā reiſa atrastu, tad tas nedrihſtu ſuhdſeht. Ta jau daudſeem notizzis un tahdi meiſteri irr neween Aisputte, bet arri muhsu Rihga deesgan. Lat ſargahs, kam ar ſchihdeem kahdas darrifchanas!

No Pehterburgas. Tejenes Wahzu awiſe ſtano, ka winnas grahmatu krahtuvē atrohdootees kahda norakſitu praveeſchu grahmatu, kaſ ralſtitu 916 gaddā, Kaldeeschu rakſtos. Schō norakſtu gribboht pawairoht, tas irr, wairak tahdas paſchias grahmatas ſagahdaht zaur fotograweſchanu, jeb us tahdu wihi, ka zilwekus nobilde. Augstaſis Kungs un keiſars preeſch tam effoh dahwinajis 5500 rubl.

— Tai beedribai, kas ewainotus farra-wihrus kohpj, kahda dahma, furras wahrdi naow sinnams, nowehlejuse 58,000 rublus, ar to sianu, fa no schahs naudas rentes farra-laikos buhs kohpt ewainotus un flimius farra-wihrus, bet meera-laikai arri tahs rentes leekohf pee kaptala 28,000 rublus deweja jau taggad tai beedribai nodewuse un tohs 30,000 dabbuschoht pehz winaas mischanas. Tik pat leelu naudas pulku ta patte dahma effohf nowehlejuse preefsch stipendijahm un to noderuse fauschu apgaismoschanas ministerijas sianu.

Ahrsemmes simas.

No Berlines. Bruehijas pawalstii Vohsené ihpascha zenschanas starp Vohlu semnekeem parahdijusehs. Semneeki gribb panahkt, lai winneem attautu wairak pascheem par fewim gahdaht. Leels pulks semneeki bija sapulzejees un us scho sapulzi kahds simts pagastu bija sawus weetneekus suhtijuschi. Sapulzei eezeltais preefschneeks garrakai runna pahrspreeda semneeki nastas un gruhumus, leelas walstis nodohschanas, skohlu usturreschanu, zettu apkohpschanu, un zittus seemneeki kahrtai usliftus darbus. Lai semneeki few kahdu atweeglinaschanu warretu no waldbas isluhgtees, tad semnekeem buhtu ja-atlauj, fa winni is sawa widdus warretu weenu tautas weetneeki iszelt, kas wianu luhgschanas un waijadisbas tautu weetneeki sapulze preefschä lisiu; jo lungi, kas lihds schim wianu darrischanas waldischi un waddijuschi, preefsch semnekeem nekahdas atweeglinaschanas ne-isgahdajoht. Schi runna sapulzei kohti patissa un daschu sihwu, bet pateefu wahrdi us "Vohlu fungem" isfazzaht. Kahds sapulze buhdams Vohlu muischneeks jeb muischias ihpaschneeks gribbeja sawejus pahrlstaht, peerahdidams, fa semneeki neustizziba prett wianu fungem effohf apspeeschama, bet wianu runna sapulzi us prettoschanas fazehla; jaw wianam runnajoht daudreibis trohfsnis iszehlahs, lihds beigas sahla fault: „Ahrâ, ahrâ! Schê naow fungem jarunna, bet semnekeem!“ un ta tad runnatajam gribboht negribboht bija sawa runna jabeids. Awises, kas Vohlu partijai preefriht deesgan nemeerigas par schahdu isturreschanas un garrigneekus usaizinajohf, lai schee gahdatu, fa weenprahiba atkal rastohs un pastahweetu starp semnekeem un muischneekem.

— Jauno basnizas likkumu / sihwalee prettineeki atrohnahs kattoku starpa, fa to reisu reisahm jau effam sianojuschi; un schee, prohti kattoku garrigneeki, wissadi puhalhs un mehgina, lai warretu sawas wezzas teeslahs un taifnibas pahrlstaht un ustaupiht. Pee tautu weetneeki zelchanas wianu us tam iseet, lai wianu draugi tiftu par tautas weetnekeem eezelti, kas winneem par labbu warretu walstis sapulze strahdaht. Waj pateest dauds no wianu draugeem tifs tautas weetneekos eezelti, to nu gan ihsti newarr sinnah, bet to skaidri sinn, fa

waldiba us sawu likkumu turreschanu slingri pastabwefs.

— Pehz basnizas leetu ministera wehleschanas daschas pahrgrohschanas kattoku mahzitaju seminaros isbarramas. Schahdu wehleschanu arri pefuhija erzbiskapam Ledochowskim. Us to nu erzbiskaps atbildi dewis rafstdams, fa winsch kohnt noschelohlojohf, schahdu wehleschanu (mahzitaju seminarus pahrgrohsicht) newarredams peepildiht; winsch zerroht, fa tatschu basnizas leetu ministera kungs gan negribbehs, lai weens kattoku biskaps to dorroht, to wianam darriht aisleedssoht wianam fids apsinaschanahs un wianam tizziba. Mahzitaju seminari effohf basnizas skohlas, furras garrigneeki teekohf skohloti, mahzitti un audsinati, un par to laiziga waldischana newarroht spreest, kahda wihs garrigneeki jasagattawo us saweem ammateem; par to warroht spreest un nosazziht tikkai biskapi un zitti basnizas wihi.

No Genfes. Braunschweigas herzogs Kahrli, no sawa waldischana ammata nozelts, tikkai ahrsemmes dsihwoja, ihpaschi Parihsé un Londoné. Bruehiju-Frantschu karam iszeltotees herzogs Kahrli aisdewahs us Schweiziju Genfes pilsfehtä, fur winsch lihds sawas dsihwes heigahm palifka. Taf 7. (19) August winsch nomiira un atstahja testamenti, furrâ winsch Genfes pilsfehtu par sawu mantineeqi eezechlis. Wissa wianu manta, kahdi brangi nammi Parihsé, dahrgi akmeni un skaidra nauda, wissu kohpa rehkinajohf, sneedsotees pahri par 6 millionu rubleem.

— Brihwprahlige kattoku garrigneeki Ahrgawas kantohné noturreja sapulzi. Wissi sapulzejuschees eelsch tam weenvjabs, fa waijadsetu islaist prettoschanas rafstu prett tahdeem no wianu ammata brahleem, kas walstis likkumeem nepalkausidami prett tehrijas lablahschanoht strahda, un pee tam arri tahdus garrigneekus, kas sawos darbos brihwprahibü israhdijschi, usaizinajohf, lai pee schihs prettoschanas preebedrojabs.

No Parihses. Swehtas staigaschanas Franzija negribb beigtees. Nefem tahta staigaschana tiffa usnemta us Bulonas pilsfehtu. Swehtu stai-guku pulks, no Parihses Amjená nonahluschi, tiffa no tureenäs generata apfweizinati; bet wehl jo sif-nigaka un plashaka bija garrigneeki apfweizinaschana Bulonä. Gavileja augstas laimes pahwestam un Indrikim (to daschi Franzuschi, ihpaschs garrigneeki partijs gribb Franzija par lehnian eezelt) u. t. j. pr. Deenu pehz tam biskaps Lekets fazzija garratu spreddiki un isteiza to zerribu, fa Franzija appalsch jumprawas Marijas ihpaschs apfargaschanas atlal stipra tilfchoht un basnizas wezzala un kreetnaka meita buhshoht. Sapulzejuschees svehtee staiguli, wissi gresnt un kohfchi gehrbuschees, bijuschi wairak neka 5000 zilwelui. Dauds weetas bijuschi tee wahrdi usrafstii: „glahheet Nohmu un Franziju,“ kas us

pahwesta laizagas waldischanas eegahschamu un Leh-nina zelschanu Franzija shmejahs. Ur Leh-nina ee-zelschanu jeb Lehniestes eegrohstischamu Franzija gan-tik weegli nebuhs, ka to Lehniestes partija dohma un-zerre, jo sianas, kas pa walstehm nahk, mas us-tam lauj zerreht, ka grahfs Schambohrs par Leh-ninu tischoht, lai gan garrigneeki wiffadi puhlejahs-tautai schahdu gribbeschamu eedehstih. Dohma ka-leels dumpis iszeltobs, ja Schumbohru (Indriss) par Leh-ninu iswehletu. Par Franzijas daschadahm par-tijahm runnajoht, jasafka, ka semneeki un saldati peekricht Napoleonam familijai; kuptschi, fabrilanti un naudas wihi Osleanes prinzip, garrigneeki un muischneeki grahfsam Schambohram un tee zitti republikai. Tjehrs taggad us zelloschamu, tapehz jo attahlu partijas rihschamahm isturahs.

No Londones. Lai gan wezzakēisara Napoleona familijs kā padīhta sweschumā dīshwo, un Franzuscheem taggad us dauds zittahm leetahm kā dōhmaht, to mehr Scheßlhursti bija sapulzejuſches fahdi 1000 Bonapartistu, lai warretu Napoleona deenu, to 3 (15). Augustu svechtīt. Paprekkchū noturreja basnīzā Deeva kalposchanu; mahzitais Goddahrs fazzija spreddiki Franzuschi wassodā, bet schihs spreddikis fihmejahs wairak us jauno prinzi Napoleonu un bija tam iħstī par flawas spreddiki. Lāhdus patihkamus un mihkus wahrdus d'sirdoħt Napoleoneescheem af-faras birra aumatam. Bebz beigta spreddika ķeisa-reene Eigenijs fanahluschein pateizahs un arri jau-nais Napoleons lāhdus wahrdus fazzija un pee tam peeminneja, ka wiċċa teħwa, ķeisara Napoleona, walidħanas likkums weenumehr bijis, tautu walid-ħanas spehlà eżelt un jaġi effoħt ta'is wahrdos istieki: „Wiss preeħsch tautas un zuar tautu (dar-rams).“ Schee wahrdi arri wiċċam buhfschoħt par sveħtu likkumu. Prinzis runnadams bija tā aix-grahbts, ka reisu reisahm runnā apstahjahs un tah-dōs brisħschōs klausitajji fauza: „Lai d'sħiħwo ķeisars, lai d'sħiħwo Napoleons IV. Lai d'sħiħwo ķeisareene!“ Kamehr Bonapartisti tai zerriba prezajahs, ka jau-nais Napoleons reis tilks par ķeisaru Franzijs, to-mehr zitti Franzuschi padohdahs svehtahm staiga-schanahm un gribb sev eżelt fehninu.

No Nohmas. Arri schè laudis labprahrt us-
nemtu swehtu staigaschanu, bet waldiba to aislee-
guse. Lahda Italeeschu awise scho aisleegschamu
eewehrodama, dohd to padohmu, lat to paschu is-
darra, las pee svehtahm staigaschanahm darrams,
prohti 7 tehwa reisas un wehl daschias zittas luhg-
schanas jassaita un latram svehtam staigutam lahda
dahwana, tad arri ne leela, pahwestam par artawu
jadohd, tad laikam arri to paschu, pahwesta grehku
atlaischamu, panahls. Bet tad nu pee tahnahm
staigaschanahm daschadas tsdohschanas, tad mahjā
palikuschee warretu to zetta naudas dasku pee pah-
westa artawas peelift, un noliktahs luhgschanas

flaitijuschi, wanni tad wissu buhs darrijuschi, fas
buhtu waijadtsgs.

No Spanijas. Don Karlofa laulata draud-
sene Donna Margarita, irr us Spaniju nahlufe.
Wina few bija penehmuse sweschu wahrdi un
jahschus, no kahda masa pulzinq pawaddita, pahri
par Pirineas kalneem Spaniju fasneesa. Wina
apnehmusehs fawu laulatu draugu, Dan Karlosu,
neatstaht, eekam wiffas farra breejmas nebuhschoht
pahrspehtas. Zaur Donnas Margaritas atnahf-
schani Karlsteem duhscha stiprinajusehs un winni
zeeti apnehmuschees, lihds heidsamam wiham preefsch
Don Karlofa turretees. Karlsti taggad no Irunas, ko
winni gribbeja uswarreht, effoht atkahpuschees, tapehz ka
schi pilsehta taggad teek stipri aistahweta. Pilse-
htas aistahwetaji gribb lihds heidsamai assins-lah-
stiei farroht. Divi waldbas generati ar faweeem
farra-pulkeem gribb pee Tolosas pilsehtas saweeno-
tees un tad Karlsteem usbrukt. Urri zittas weetas
teek deesgan no waldbas farra-pulkeem stingri ap-
fargatas, ta ka Karlsteem gan gruhiti nahlsees, faut
ko jo ewehrojamu isdarriht.

No Amerikas. Kä no Telsas siano, tad Indianeschu laupischanas un usbrutschanas arween paleek breetmigatas. Netti lahda deena aiseet, tad kaut tur sahdu, us rohbeschahm d'shwodamu zilweku skalpeeretu (sam galwas ahda lihds ar matteem no-dihrrata) neatrasstu gultam. Sirgi un gohwis teef no laupitajeem aisdsihtas arri is tahdeem apgabba-leem, tur lihds schim drohfscha un meeriga d'shwieberja. Lat gan tur sahdi 1000 saldatu aissuhitti, tad tomehr tee nespehi schahdas laupischanas ap-speest, Melsitas rohbeschneeli pee schahdas laupischanas wehl palihds.

Jamafahs finnas.

No Wehterburgas. Augstais kungs un Keisers
13tā Augustā waikārā vultsten $7\frac{1}{2}$ aiselejoja us Maskawu.

— 16ā Augustā. Augstais Leelsirsis Krohnā-mantineels ar sawu augstu Gaspashu un behrneem 14ā Septemberī no ahrsemehm paherbraukuschi.

No Konstantinopeles finno, ta Persijas Schahs
13ta Augustā no turrenes usnehmis zeltu us mahjahr.

Rahds wahrs no kaimineem.

Kaimineem sawā starpā labbi jaſateekahs, tad abbeem labbi ſlahſees; labbi kaimini irr Deewa ſwehtiba, het naidigi un ſlaudigi kaimint daudſreis bijuſchi par pohtſtu; no tafdeem lat Deewa muhs paſarga. Bet nebbā ar to peetef, ka mehs ſew labbus kaiminus wehlamees; mums paſcheem jabuht labbeem kaimineem, tad mums labbu kaiminu netruhks. Mums jabuht ſaderrigeem un lihdszeetigeem, mums jabuht lihdsſtrahdatajeem un lihdſetajeem wiffas leetās un darrifchanās, kas us lablahſchanohs, prahta zillaſchanu un meerigu fadſihwi ſihmejahs. Mehs Latweeschi weenumehr bijuſchi weena rahma tauta, kas ar ſaweeem kaimineem raudſija fatilt un iſtilt, un palilſum weena meeriga tauta, kas tilkai pebz meera

augleem, prahtha gaismas un garra swabbadibas
dsihdamahs, ar wisseem saweem kaimineem meerā un
saderibā gribb dsihwoht; tapehz arri labprahf sinnas
no saweem kaimineem trahjam.

Isgahjuschâ neddelâ Wahzu awise (B. f. St. u. L.) paſneeda jo garru rakſtu, "Lautibas garra ee-ſpehſchana ſkohlas leetâ." Schinni eewehrojama rakſta atrohnam jo plafchias ſinnas par muhsu wez-zeem kaimineem Iggauueem, par winau zenteneem, rakſteem u. t. j. pr. Newarredami garruma deht wiffu rakſtu wahrdū vebz wahrdā pahrtulſtoht, is-aemſim tillai tohs kohdolus un no teem tohs gahr-dakohs. Wiffu pirms minnetâ rakſta iſtahſtihts, lahdâ wihsé Iggauau tauta zehlufchis. Nets lahdos is Mahj. weefa laffitajeem to ſinnahs, tapebz to iſe ihfumai usſihmesim. Rakſta laffam: Iggauui tillai bija ſemneeku kahrtä. Preelſch kahdeem gad-deem dascheem rakſteekeem jeb rakſtu ſinnatajeem patikkahs to wahrdū "ſemneeki" (Landvolk) pahr-wehrſt tai wahrdâ "Iggauau tauta" (Eſtenwolſ). Nu waids nerunna ja no "newahzeſcheem" jeb "bau-nem*), bet no Iggauueem."

Rakstneeki sawā starpā isrehēnaja un isgudroja, ta Iggauai irr tauta un tā zehla tautibu. Kamehr jaunas tautibas ihpaschneeks tilkai prasts „semneeks“ bija, kamehr preefch tāhs wianam wehl nesinnamas tautibas karvja lābsīrdigi wahzu draugi un wianam erahdija weetu starp Eiropas tautahm. Schee wianam nu eestahstija, ta winsch nu effoht Iggaunis, Iggauu tautas lohzelis; schee wianna wallodū īmelleja, wianna dseefmas salrahja un wianam pee angsteem un semmeem drangus, nowehletajus gahdja. To darridami winai isdarrija zilwezibas pēnahklumu un warreja par sawu gohda darbu preeatees. Mehs to effam darrijuschi, falka minneta uska zeenigs farakstītajis, mehs to effam darrijuschi s paschu spehla un pahrzeezināshanahs, sinnadami, ta mehs Widsemneeki, weenā semmē mahjodami, oweenott juhtamees, kātris rohku pee ta darba likums, wai wianam tehros Kreews jeb Iggauinis, latveetis jeb Wahzeeliis bijis u. t. j. pr.

Là nu Iggauñi irr tappuschi par tantu un là
leelahs arri gribb par tantu palist, dohmadami, là
vianai tauta buhdami ahtaki pee prakta isglihto-
shanas im laizigas labklyshanas nahktu.**) Lai
nu gan tas it nemas naw Iggauñu nopolns, là
vianai, las tatschu iysti til irr semneet, hauri tag-

*"Sam wahrdam „Bauer“ ixx dimilahrtiga nosihmefchana: „sem-
an „mujhils“, bet nu isrefas newarr finnaht, fobda nosihmefchana
„Bauer“ nemzé, tapebz mehs raffstjan „bauris.“*

I Radelt Iggauai grabbtauta buhū, weegli faprotams. Kad Iggaunis gribbletu tikkat semmeelu fahrtu buhū, tad fairam Iggauum, jiddu to mahajees, waj par ammatneku, kuvitschi, floblotaju, vobblatu u. t. i. pr., no fawejew buhū jaschirrahs, ittakai semmeelu tad buhū Iggaunis. Baar to iżzeltohs leela jufschana, jo jiddu semmeelu buhū Iggaunis un deħbi jiddu ammatu eestħajnejhees, nebuħu Iggau. Bet kad Iggauini turħabs par taunu, tad iż-żebbu Iggau, tħadha julfchanas newarx nortu un pee ram weħi tas-labur, la winni jażur floblofchanu fawejus nepoşaude, bet wiñaneem iż-żebbu un flobloti wiċċi weħi slakti penaqħi. Nedekla zija.

gad irraid tauta, tad tomehr to wehl peezeestu; bet
la winni no zitteem Widsemmes eedsihwotajeem pa-
wissam schkirrahs, tikkai pehz fawa tautibas garra
gribbedami strahdaht, kas iseitoht us farihbischanu
un eenihdeschanu prett zitteem tautas lohzelkeem,
tad tas ne-effoht pareisti. Iggauni tilk tahlu fawa
tautibas garra noschkirrahs, fa winnem mahzitaji,
skohlotaji u. t. i. pr. nepeeteekoht un kapehz? Ta-
pehz ka tee ne-effoht no dsumma Iggauni, ka tee
nesrahdaajoht Iggaunu tautibas garra.

Mehs newarram sawu sinnu par garru issteekt, zittadi schè ussthemetum, là zeen. rafsttajs spreesch par Iggauau rafsteem un par to garru, kahds schinnis rafstös atrohnaams.

Par Iggauku tautibu runnadams, zeen rakstitaj
to ihsti par kahdu neatfihst, bet runna pawiffam no
zittas tautibas, prohti no "Widsemmes tautibas."
Beenige Mahj. weesa lassitaji gan no Widsemmes
tautibas nelo nebuhs dsirdejuschi, jo ta arri pawiffam
jauna tautiba; tapehz par to kahdu wahrdi fazzifim.
Lihds schim tikkai sinnaja, ka tee pee weenas tautas
peederr, kam ta pascha walloda, tee paschi tikkumi
un eeraddumi; lihds schim arri dohmaja, ka Wid-
semme, pehz tautibas skaitoht, daschu tantu lohzelkt
peemihioht, bet taggad mehs finnam, ka Widsemme
tikkai weena tauta, weena tautiba, prohti Widsem-
mes tautibg.

Beigās zeen. rakstītājs nemmāhs jo plāsfhi run-
naht par Iggauu jaunzeltamo Aleksandra flohlu.
Winsch pats iestītī nesinn, kahdu flohlu Iggauai sev
gribb zelt, waj gymnastiju waj universiteti; bet tikkai
to winsch skaidri sinn, ka Iggauiem augstakas
flohlas nevaijaga, jo Iggauai ne-efsoht tauta, bet
tikkai kahda lauschu, semneču jeb bauru kahrti.
Iggauai gribb un us tam dseņnāhs, lai winneem
buhtu flohla, kur winau paschu, bet nē sweschā
wallodā sūnāmības un mahzības teek pasneegtas.
Tahdu gribbeschanu zeen. rakstītājs eerauga par ap-
lammu; jo Iggauu walloda naw tahda, kurrā
warretu mahzības un augstakas gudribas mahzīht;
Iggauu wallodā tikkai warr pahrtulkoht bībēti un
dseesmu grahmatu un farastīht kahdas mājas flohlu
grahmatas. Iggauai dohma, ka winni ahtraki mah-
zības un sūnāmības us preeffchu kluhtu, kad win-
neem tāhs tiktu pasneegtas paschu wallodā un ta-
pehz dseņnāhs pee augstakām flohlahm; bet zeen.
rakstneeks falka, ka Iggauai tā dohmadami un pehz
tam dsihdamees, lohti allojāhs, jo tikkai zaur mah-
zību wahzu wallodā Iggauis atsībst un nojehds, ka
winsch irr Iggauis; turpēttim Iggauu lauschu
pults (tee nemahzīt Iggauai) itt nemas nesinn, ka
winni irr Iggauai.

Tu, zeen, laffitajs, gan lihds schim dohmaji, ka
Iggauini tāpat irr tauta lā mehs, ka Iggauineem
tāpat augstaku skohlu waijaga lā mums; bet tā
dohmadaams effi lohti wihees; jo tu wehl to jaunu
issfaidroschanu par Iggauineem nesinajsi, tad to

taggad eewe hro um arri nepeemirsti, lo reis par mums Latweescheem fazzija: „Latweetis newarr tikt par mahzitu zilwetu, lad wintsch Latweetis paleek.“ Schee wahrdi bija tik swarri gi, ta Kronvalda Altis grahmatian*) scheem wahrdeem par issfakidroschanu farafstija.

un ja aridjan atsinna, kurrahm nebija ta eespehja preelfch derrigeem dñshwolkeem gahdaht. Pirms tautas teizamē vihri nowehra faru usmannibū us pilsfehtās dñshwojochēem fabrikū strahdneekem, kas masās ruhmēs leelā skaitā kohpā dñshwojā. Sinnams, ka gaifs tahdās masās strahdneetu istabās bija famaitahts un nejaufs. Behlahs daschadas nejaufas un nahwigas slimibas; reis zehluschahs tāhs breesmigi aktri isplehtahs un weffelos dñsimtas (familijas) isphostija. Jouna audse bija wahja meesā un garrā. Un kohpā ar garra un meesas wahrgumu isplehtahs lauschu netikiba. Breesmas, kas no fliesteem dñshwolkeem zettahs, bija gaifchi redsamas. Tā par prohwi Londones labbatā pilsfehtas dastā, kur laudis ehrdi dñshwo labbos mahjottos, tee zaur zaurim dñshwoja 31 gaddu, turprettim Mantscherē un Liverpuhē fabrikū strahdneeku kwartałos laudis aissneedsa zaur zaurim til 19 dñshwojchanas gaddu. Kahda starviba! Schee kaili skaitli wairak pahrlezzina, nela wiſsi jauli rafšti un karstas runnas par zilwelku maitaschanu. Paschas waldbas arri farwas azzis un oujis neaisdarrija prett tahdeem nelahgumeem. Atsīhdama, ka wiſſa walss stahw us ſmillschu pamatta, lai laudis nihfst un wahrgiſt, iſkatra kreetna Giropas waldbā dſennahs stingri us to, no fliitahm dñshwojamahm ehtahm iſzettoscheem nelahgumeem prettim strahdaht. Ihpachī ammati un ammata vihri tifka eezelti, kam bija us to jarauga, ka laudis lai ne- dñshwo pa dauds kohpā masā ruhmē, ka mahjotti lai ne- buhtu mitri un neweffelgi, lai buhtu labba istabu iſweh- dinaschana, lai fabrikanti nelistu farwus strahdneekus flisidō dñshwojtos un tā jo prohjam. Dasch's tas labs irr ju- padarribits, dauids wehl darrams ſchinii leetā.

No dñshwojamahm ehkähm pilseftäts zilwezibas mihto-
tajt drihsj fawas azzis grohsija us semmes tauschu mah-
jotkeem. Ka us scheem wehlaft tifka peegreesta wajadfige
wehriba, tas lehti faprohtams, jo us semmebm no flittahm
dñshwojamahm ehtahm zetloschbas nelahdibas nefritta lu-
gäis, fa pilseftäts.

Pee mums Baltijā, kur strahdneežiba wehl mas attīstī-
jušehs un kur tadeht naw leelahs fabriku strahdneku fabri-
kas, wisspirms zehlahs gahdaſchana un ruhpeschana par
labbeem dījhwoleem preefsā ſemmes laudim, ihpachī preefsā
algadscheem un falpeem. Baur daschu zilwezigu muſch-
neefu, mahzitaju, daſtern un zittu mahzitu, taſtiņi apga-
motu wihrū gahdaſchanu un uſmuddinaſchanu jau lab-
darbs padarrihts. Ikkram zilwezibas mihtotajam ja prees-
zajabs, redſoſcham, fa wezzu, tumſchu neglihtu ſemneek
mahju weetā beechi ween zeffahs jaunias mahjas ar flur-
ſeneem un gaſſcheem lohgeem, ar eelfečigū labbu un dev-
rigu ruhmes eedaliſchani un ahrigu glihtu un patihsfam
iſſkattu. Bet dauds kas atleelahs wehl darrams. Sewiſci
kalpu dījhwoleem wehl nemas naw ta, fa tas buhru wehle-
jams. Lai gan no dascheem muſchneekem neds gribbas
neds arri puhiāu naw truhis, ſaweeem laudim apgahdah
labbas dījhwojamas ehkas, tomehr dauds wehl tahdu ir,
kas naw nahtuſchi pee atſihschanas, kahou ſwehtibu neſ
laudim labbi un weſſeligi mahjoli. Wehl pa tuhloſcheem
irr tahdu darbineku dījhwoleem, kas ſlakdigti wihaa eemne-
neku weſſeliba un kur nemas naw ewehroti iſſkumi, ie
tiklika prassa. Tee wehrā leelami nelahgumi. To dabbuh
just neween darbineeks, bet arri wihaa fungs. Starp
behrneem leela mirſtiba un uſauguſchee paſchōs labbos
gaddobs ſahf wahrgt. Tas dījhwoleem, kas naw patihtam
un lab, muddina darbineku ſawu waffas laitū ne mahjas
pee ſeewas un behrneem pawaddiht, bet frohgōs uu weſ
nizās ſawus preekus un atpuhſchanu no gruhteem darbeen
mekleht. Un kas to zilweſam par taunu nems, tad wiha
pehz beigta gruhta deenās darba behg no aufſtas, netihrabe
mitras un neweffeligas iſtabas uſ trohgu, kur ar ſaweei
littena beedreem nodiert ar ſweeđreem pelniu algu, tamei

Tautas dziesmas.

Dhsols auga zetta mallä
Trejadahm lappinahm:
Tä gribbeja tautas dehls,
Dreijsht fawu augumia, —
Dreijsht fawu augumiia
Pehz manna prahtha.
Dhsols auga arleepinas
Weenä zelma gallinä:
Es usaugu ar tautetei
Täi weenaja zeeminä.
Meitina un bittitej,
Lahm divahm rudenäs nahf:
Meita nefs miltu-wahku,
Bitte wahku ritteni.
No tahleenes jau pasinnu
Sihwa nihra (puitscha) lihgawia'
Sarlan bahli waigu galli,
Affarinahm nomirefusch'.
Kam tautetei affu rakst,
Tew uhdeng newajag,
Ik rihtiads nomasyajees
Lihgawinas affarads.
Siršni manna, pukkit manna,
Kur tif ilgi kaweejes?
Es preeksch temis fen nopirku
Seltsa greestu gredjenia,
Neaemim launä mann' bahsimu,
Tu jau finni mannu gait':
Leeleem lungoom darbös gachju,
Newarreju pee tew kluht.
Meitas manni audstnaja
Ka pelleku wannadsta;
Es usaugu meitinaama
Ka wiss leelajs eenaidneeks;
Es raudsiju meitinaama,
Kas bij puhra dibbinä:
Sillas sekkas, taibi zimdi,
Tee bij puhra dibbinä.

6.

Par Darbineeku Dsihwofleem.

Par dñshwojamu eku labbumu un flistumu, par wñnnu
vahrlabbschamu, par wñnnu eespehju lauschu dñshwi pa-
darriht patihlamatu un tilligatu, irr deesgan dauds runnahste,
spreejts un rafsihsts gan wñfás Eiropas wallodás. Tas tif
peerahda, ta labbu un weßeligu dñshwolku präffijums irr wñf-
fur atsihsts par fohti swarrigu leetu. Ta ta baggatakahm lau-
schu fahrtahm, jau agri nahtufchahm pee atsihshanas, ta labbi
mahjolli sekme lauschu weßelibu un dñshwi padarra patihla-
maku un glihtaku, arri bija ta eespehja, paschas no fewis ee-
gahdahf fewim labbus dñshwolkus, tad zilwezibas mihtotaji un
tautas faimneeki nosívehra wissu fawu wehrtibu us lauschu sem-
malahm fahrtahm, tas wehl mas prahtha un garrä attihstiju-
schabs newarreja atsihst derrigui dñshwojamu eku labbumu

2) Nationale Bestrebungen.

mahjās seewa un behni salst un salfst. Jeb woi par to jahrihnahs, fa seewas neuhihscho uskohpt sawu mahjokli, fur schee tik flitti buhweli un eeriltei, fa jo leelaka uszih-tiba nespebi schohs padarriht par labbi dñshwojamem, glicheem un patihameem? Mahjoklis irr faimes dñshwes mitteklis un widduzis. Winna ahyrigs un eelfigis isskats pahrgrohsa arrt winna eemihtneelu dñshwi un tikkumus. Slikis dñshwollis wairo valaidibu, nekahrtibu, netihribu, flinkumu un wehl daschus zittus netikumus. Turprettim labbas dñshwojamas ekas irr katra tikkuma pabalsts. Meeriga un draudsigi faimes dñshwe fineeds darbineekeem kreetnalo un apmeeringajamu atyuhfchanohs pehz deenas darba un karstuma; winna irr dauds tikkumu awohts undambis prett dauds netikumem. Deewam schehl, pee muhsu darbineekeem dñsimas (familijas) dñshwe wehl mas attihstijusehs; pirma valihofiba te buhtu labbi mahjokli.

Dashreis irr fazzihts, fa paschi darbineeeki ihsti nezeenoht labbas dñshwojamas ekas un fa tee schihs ohtri famaitajoht. Bet tas zaur zaurim nam teesa. Prett to runna arri dauds peedshwojumu. Ta sinnu, fa daschahn muishahm kursemme, fur labbas dñshwojamas ekas preefsch falpeem, nar strahdneelu truhkums, turprettim zitti muishas ihpachneeli, fas nar gohdajuschi par derrigeem kalpu dñshwoltem, pastahwigi suhdsahs, fa arri par labbu algi nedabuhu strahoneetu wajjadigā skaita. Newaru leigt, fa daschreis kalps prett kahdu rubli leelakas algas irr arri ar meeru ar fliftaku dñshwokli, un fa tas zaur zaurim wairaki skattahs us to, woi mahjoklis filts nefä us to, woi wihsch weffeligs. Bet par tahdahm dohmann mums nehuhs brihnotees, kad skattamees us wissas strahoneelu fahrtas semmu attihstichanahs stahwokli, furru winna taggad eenemm. Negahdajuscheem preefsch labbakeem dñshwoltem mums arri tas nehuhs par aibildingajumu. Tik tee darbineeeli warrehs ihsteni zeenht. labbas dñshwojamas ekas, fas jau reissi eepafianuschees ar schahm.

Ta arridsan leela nekahrtiba, fa weenā un tanni paschā istabā dñshwo wairakt, nefä weena dñsimas (familija) lohpā, fa tas lohti bescchi ween wehl pee mums noteek. Tik leelt no tahdas pretdabbigas fadshwes zettofchee nelahgumi un fa tahda lohpā dñshwoschana trauze mahjas meeru un famita kauschu tikkumus, to peerahdiht man newajjadsehs. Tas gaifchi redjams! — Tadeht ta panisham talina un zilwezigu pagebreschana, fa tatrai darbineeika dñsimai tiktu erahdita wissmasati weena istaba.

Wehl buhtu weblejams, fa us muishahm pee kahrahm kalpu mahjahm tiktu erahdihts mais dahrss, no furra katrai kalpu dñsimai lohds gabbalisch peederretu. Tas weixinatu neween pastahwibas, bet arr lohpibas garru.

Sawas dohmas par darbineeiku mahjolleem issazzijis, los irr jaw wezzas, bet tomehr wehl tik jaunas, fa newarr deesgan par wianahm runnah, fas jaw daudskahrt issazzitas, bet wehl pa mas eewehrotas, es atwaddohs no zee-nigeem laffitajeem ar to karstalo firds weblechanohs, fa manit wahrdi pawissam goifa neissustu, bet derretu par usmuddinashanu teem, fas gribb un warr to labba un kreetna zilwezbai par labbu darrith.

Waraidoschu Sanderis

Kas pelnijis medalu?

Gohds tam gohdu peenahlahs.

Kahrlinsch. Waj nestinni, Wihtol, waj pasau-lesleeti israhdischana Wihne jaw beigufehs?

Wihtols. Ne, wehl now beigufehs; bet kapehz Tu to gribbi finnaht?

Kahrlinsch. Gribbetu weenu rastu us Wihni suhltiht.

Wihtols. Kas tad tas par rastu?

Kahrlinsch. Raksts pats irr lohti swarrigs: winna wirfralits irr „Tautibas garra eefpehchanas skohlas leetā“ un winna lohdols jeb motto: „Muhsu laiku mahziba no zilwezibas nogreesdama aishwedd zaur tautibu pee lohpibas.“ Ko dohma, waj tahds raksts us leetu issahdi nenopelnitu selta meddatas?

Wihtols. Netizzu. Par tahdu mahzibu, fas zil-welu par lohpu varra, selta meddatu nedabuhuhs; to schnabis arri eefpehj, fa winna labbi fadserrahs.

Kahrlinsch. Ne tapehz; bet ta rastā lohti swarrigas leetas.

Wihtols. Kahdas?

Kahrlinsch. Virmam kartam raksta farakstitojs issahsta, fa Igauku tanta zehluhs, un par to wihsch teesham dobbuhs fudraba medatu; un ohtram fahrtam wihsch usgahjis mums Widsemme jaunu tautu, prohti Widsemmes tautu, un par tahdu gu-dribu rakstneks pelnijis selta meddatu.

Wihtols. Waj tu dohma, fa schi jauna tauta pastahwehs?

Kahrlinsch. Pastahwehs gan: winna tikkai ne-wajaga gribbeht augstaku skohlu, bet wajaga pee-mirst tehnu wallodu un estahtees bauru kahrtā.

Tahmneeks.

Worrbuht tas wissu leelakais wihsa lohks posonle.

Dohma, fa us kalifornijas puss-salas Amerikā ne tahlu no ta pilsehta Santa Barbara effoht tas wissu leelakais lohks schihs fuggas. Winsch effoht preefsch 70 gaddeem no kahdas kundes, ar wahrdu Morzellina Dominguez, stahdihis, un teef apralstiohts ta: Wina farri apseedis 50,000 kwadraht pehdas, tas irr gandrihs 2 puhra weetas-semmes, un nessohgt gandrihs katra gadda 10 tuhstoschū (10,000) mahrzinās ohgu. Winna zelms, ta resnakajā weetā effoht apkahrt 4 pehdas un 4 zollas resnis; ta kundse, fas schihs stahdijusi, effoht ne fenn mirrusti, lohti augstu wezzumu 105 gaddus, fasneeguse un winnas pehznahfami, fa behni un behni behni u. t. j. pr. skaitoht lihds 300 galwas.

Jonna grahmata.

Brahli Busch fungi, fas deesgan publiejuschees, muhsu toutai derrigas grahmatas apgahdadami, drihsuna isdohs atkal grahmatu, par furru ihpachchi zeen. lauzeneefu teatera spehletaji finnabs Busch fungem pateittees. Apaksch ta wirfraksta „Adolf Allunana kupleju webstnes“ tiks isdohlas grahmatikas wairak daskas, furras wissas taks kuplejas lihds ar dseedaschanas nohthem, furras Rihgas Latweeschnu teateri no Schwarz funga un no Adolf Allunana funga dseedatas un pee publikas labpatilshanan man-tojuschas, buhs atrohnamas. Nohles buhs ta farakstas, fa pehz wianahm warrehs weegli klaweero- un orkestra pa-waddishanu usrahstih. Fa dīrdams, buhschoht grahmatas pirma datta neddeku starpā išnahlt.

V. —

Lihds 17. August otahlfusi 2036 un aigahjuschi 1939 iugsi.

Athīlbedamis redastehrs: A. Leitan.

